MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro

Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Esitys on mahdottoman sekava... Tämä malli olisi lopun alkua maakunnalle.

KESKI-SATAKUNNAN TERVEYDENHUOLLON KUNTAYHTYMÄN HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA JUHA KORKEAOJA SOTE-UUDISTUKSESTA SATAKUNNAN KANSASSA

Maaseutuasumisen viha syytä lopettaa

Suomalaisille on viime vuodet tuputettu käsitystä kaupunkiasumisen ekologisuudesta. Mantraan on kuulunut, kuinka erityisesti haja-asutus kuormittaa pitkien välimatkojen vuoksi ympäristöä.

Oppia on ympäristöministeriön johdolla viety innolla myös käytäntöön. Ministeriö yhdessä muun ympäristöhallinnon kanssa on patistanut maakuntia ja kuntia turvaamaan yhdyskuntarakenteen ”eheyttä”.

Eheys on tarkoittanut käytännössä asuinrakentamisen kieltämistä jopa kokonaisissa kunnissa. Ääriesimerkkejä kaavoitusmielivallasta on nähty Pirkanmaalla ja Keski-Suomessa.

On vaikea hahmottaa, missä ja milloin maaseutuasuminen virallisesti muuttui ympäristötaakaksi. Näitä väitteitä ovat kuitenkin innolla ylläpitäneet kaupunkivihreiden lisäksi perinteiset keskittämispoliitikot.

Maaseutuasumisen vaikeuttaminen palvelee kaupunkien kasvua ja tukee muun muassa kasvukeskusten kiinteistöbisneksen kukoistusta. Nykyinen elinkeinoministeri, helsinkiläinen Jan Vapaavuori (kok.), onnistui edellisen hallituksen asuntoministerinä torppaamaan kasvukeskusten ulkopuolisia hankkeita niin tehokkaasti, että sai siitä suitsutusta luontojärjestöiltä.

Ympäristöväen lisäksi tyytyväisiä olivat varmasti myös oman vaalipiirin grynderit.

Vaikka maaseutua on jo monilla päätöksillä tietoisesti tyhjennetty, on näiden päätösten suunta kenties muuttumassa. Asumisen keskittämiselle ei nimittäin ole kestäviä perusteita, eikä se myöskään innosta kansalaisia.

Aalto-yliopiston tutkijatohtorin Jukka Heinosen mukaan asumisen kasvihuonepäästöt eivät riipu asuinpaikasta, vaan pikemminkin asujan tulotasosta (MT 15.5.).

Maalla energiaa kuluu kaupunkeja enemmän sekä asumiseen että liikkumiseen, mutta kaupunkimaisen elämäntyylin kulutustarpeet ja -tottumukset tasoittavat pelin. Maalla suositaan lisäksi bioenergiaa. Vuosi sitten Heinonen totesikin väitöskirjassaan kaupunkilaisen kasvihuonepäästöt maalla asujan päästöjä korkeammiksi.

Ympäristökysymykset ohjaavat nykyisin – syystäkin – vahvasti kaikkea päätöksentekoa. Ympäristön suojeleminen muuttuu kuitenkin totalitarismiksi, ellei se huomioi myös ihmisen tarpeita ja toiveita. Moni maalla asuva on jo tällaiseen mielivaltaa lähentelevään ehdottomuuteen törmännyt.

Suomalaisista 66 prosenttia asuisi väljästi ja lähellä luontoa.

Viha maaseutuasumista kohtaan olisi jo korkea aika lopettaa. Kunnallisalan kehittämissäätiön teettämä kysely paljastaa, että suomalaiset haluavat elää väljästi ja lähellä luontoa.

Väitteen ”suomalaiset haluavat asua väljästi, jonka takia asumisen tiivistämisellä ei ole tulevaisuutta”, allekirjoitti 66 prosenttia vastaajista. Vain 22 prosenttia halusi asumisesta ja rakentamisesta tiivistä ja kaupunkimaista.

Väljästi voi rakentaa paitsi maalle, myös kaupunkeihin ja niiden läheisyyteen. Kyse on vain siitä, suostuvatko päättäjät noudattamaan kansan tahtoa.

Yhdyskuntarakennetta ohjataan kaavoituksen lisäksi monilla muilla poliittisilla päätöksillä. Ihmisten ahtaminen ruuhkaisiin ja kalliisiin sumppuihin on siksi kovin yksisilmäistä.

Maanantaina kolme itäuusmaalaista kuntaa – Pukkila, Myrskylä ja Lapinjärvi – julistautuivat metropoliasumisen vaihtoehdoiksi. Kunnat ovat lähellä pääkaupunkiseutua, mutta sen metropolivisioiden ulkopuolella.

Metropolialue imee kehittämispanokset, ja virallinen yhdyskuntapolitiikka ajaa kuntien asukkaita muuttamaan”radanvarteen päällekkäin”. Kunnat kamppailevat nyt maaseutuasumisen puolesta.

Ympäristökysymykset eivät ole ongelma. Hyvällä tahdolla Suomessa saadaan mukavia kaupunkeja niitä kaipaaville. Samoin kaivattua maaseutuasumisen vapautta.

Missä ja milloin maaseutuasuminen muuttui ympäristötaakaksi?

VIERASYLIÖ

Kehitysavun syvin tavoite on ruuan tuotannon lisääminen

Suomen seitsemästä kehitysavun maasta kärjessä on Etiopia, kun maita mitataan YK:n inhimillisen kehityksen indeksillä. Se yhdistää kolme tekijää: kansantulon kasvun, terveydentilan paranemisen ja koulutuksen lisääntymisen.

Inhimillinen kehitys on 2000-luvun Etiopiassa kohentunut 44 prosentilla. Toisena on Mosambik (32) ja kolmantena Tansania 29 prosentilla.

Johtomaa Etiopian erityispiirre on sen maatalousvaltaisuus. Etiopian väestöstä 83 prosenttia asuu maaseudulla. Mosambikissa vastaava osuus on 62 ja Tansaniassa 74 prosenttia.

Köyhässä Afrikan maassa maatalousvaltaisuus tarkoittaa ruoan tuotantoa, viljan kasvatusta, jokapäiväistä leipää ja ylipäänsä ruokaturvaa. Ne kaikki ovat Etiopiassa kohentuneet. Tällä on ilmeinen yhteys inhimillisen kehityksen indeksiin.

Vuoden 1984 nälänhätä käynnisti kehityksen

Tyypillinen etiopialainen asuu noin hehtaarin kokoisella pientilalla. Tiloja on kaikkiaan 13,5 miljoonaa. Ne tuottavat 97 prosenttia maan ruokakasveista (viljat, palko- ja öljykasvit).

Etiopian pientilojen paaluvuosi on 1984. Niitä koetteli silloin ennen kokematon kuivuus. Perättäisten vuosien kuivuusjakso vei mukanaan myös viljan siemenet.

Kun sissien kanssa sotiva hallitus ei pystynyt jakamaan uutta siemenviljaa, miljoona nälänhätään ajautunutta ylämaan viljelijää lapsineen jätti kotipeltonsa ja lähti vaeltamaan kohti kaupunkeja.

Pika-apu pysäytti heidät leireihin. Nälänhätä poistui, mutta vain tilapäisesti.

Samoihin aikoihin rikkaat maat, Suomi muiden mukana, lisäsivät Etiopian kehitysapua. Hankkeilla oli yhteinen tavoite. Viljasadot on saatava pysyvään nousuun, jotta vuoden 1984 nälkä ja pakolaisaalto eivät enää toistu.

Etiopian maanviljelyä kehitettiin niin, että vettä säästyy ja maaperä hoituu. Pengerrykset ilmestyivät ylänkömaan peltomaisemaan, keräämään sadekauden yli pursuavaa kosteutta.

Suomi oli mukana, kun jokilaaksojen ylärinteille viljeltiin energiapuuta. Juurillaan puut pysäyttivät rinnemaan kulumisen ja tekivät maaperän huokoiseksi. Sateet ohjautuivat enemmän pohjaveteen ja siten viiveellä alarinteiden viljamaille.

Mitä Etiopian ruuan tuotannolle on tapahtunut suuren nälänhädän ja silloin käynnistyneen kehitysavun jälkeen?

Kaikkialla kehittyvissä maissa yrittäjyyden alkukoti on yksityisillä pientiloilla.

Viljan tuotanto kolminkertaistui

YK:n tarkat lukemat ovat vuodesta 1993, kun pohjoinen Eritrea oli irtaantunut emämaasta. Etiopian vuotuinen viljasato oli silloin 5,3 miljoonaa tonnia. Vuonna 2011 viljasato oli 17,8 miljoonaa tonnia eli yli kolminkertainen alkulukemaan verrattuna.

Tärkeämpi on ruokaturvan paraneminen.

Köyhässä Afrikan maassa ruokaturvan yksinkertainen mittari on henkeä kohti laskettu vuotuinen viljasato. Vuonna 1993 etiopialaisia oli 53,5 miljoonaa. Vuonna 2011 väkiluku oli noussut 88,4 miljoonaan. Silti viljan tuotanto kasvoi nopeammin kuin väestö lisääntyi. Ruokaturva oli 99 kiloa jakson alussa ja 201 kiloa jakson lopussa.

Etiopian esimerkki näyttää, että kehitysapu kannattaa pitää juurillaan, tavallisia pientiloja auttavassa maa- ja metsätaloudessa. Pientilojen ruuan tuotannon nostaminen on kehitysavun syvin tavoite.

Tämän tiedosti YK:n ruoka- ja maatalousjärjestö FAO:n pääjohtaja jo vuonna 1950. Hän varoitti sodanjälkeisessä tilanteessa, että kaksi kolmasosaa ihmiskunnasta on ajautumassa elinikäiseen nälänhätään.

Onneksi FAO, muut kehitysapuun osallistuneet sekä apua saaneet Aasian ja Afrikan maiden pientilat pystyivät torjumaan tämän.

Kaikkialla kehittyvissä maissa yrittäjyyden alkukoti on yksityisillä pientiloilla. Kun niiden ruokaturva nousee riittävästi, alkaa syntyä ylijäämää. Kun on mistä jakaa, syntyy sosiaalista hyvinvointia. Se nostaa YK:n inhimillisen kehityksen indeksiä. Se nosti Etiopian ykköseksi Suomen seitsemän kohdemaan joukosta.

Suomen ruokaturva on ollut heikko

Millä tasolla Suomen yksinkertainen ruokaturva on Etiopiaan verrattuna? 2000-luvulla se oli nelinkertainen, keskimäärin 719 kiloa henkeä kohti vuodessa. Siitä riitti viljaa paitsi leiväksi, myös karjalle ja vientiin.

Lähellä kehitysmaan ruokaturvaa olimme silti 1900-luvulla kahdesti. Ruokaturva oli alle 300 kiloa heti itsenäistymisen jälkeen. Toinen hälyttävä kausi oli sodan jälkeen, kun jouduimme luovuttamaan kaksitoista prosenttia pelloistamme Neuvostoliitolle.

Vuonna 1946 ruokaturvamme oli alimmillaan 210 kilossa. Pysyvästi pääsimme yli 300 kilon vasta 1950-luvun lopussa.

Entäpä varsinaisen Vilja-Suomen pohjoispuolella, paljonko siellä tuotetaan nyt viljaa vuotta ja henkeä kohti? Hyvä jos saman verran kuin Etiopiassa.

Kysymys on kuitenkin tänään posketon. Kehittynyt Suomi on osannut viimeisen sadan vuoden aikana järjestää taloutensa niin, että vilja ja muu ruoka kulkevat takuuvarmasti maan eri osista toisiin.

Afrikassa tällainen järjestely vielä ontuu. Vaikka viljaa tuotettaisiin keskimäärin riittävästi, nälänhädän uhka on jossain päin maanosaa lähes jokavuotinen ilmiö.

Osaksi se edelleen johtuu siemenviljan hetkellisestä puutteesta. Myös tämän jakeluongelman poistamiseksi kehitysapua on annettava Afrikalle edelleen.

VELI POHJONEN
Kirjoittaja on maatalous- ja metsätieteiden tohtori.

PÄIVÄN KUVA

JARMO VALTARI

Yhden hehtaarin yksinäisyys

Mansikanistutus on yksinäistä puuhaa, kun ympärillä on hehtaari tyhjää työmaata. Onneksi kaveri on tulossa apuun. Valtarin mansikkatilalla Vähässäkyrössä istutustyöt sujuivat keskiviikkona auringonpaisteessa.

Kansalla oikeus lottoon

Viestintävirasto on kieltänyt lottoarvonnan järjestämisen Ylen kanavilla ensi syksystä alkaen. Syynä on viraston mielestä se, että arvonta on sponsoroitua ohjelmaa, jollaista Yle ei lain ja toimilupaehtojensa mukaisesti saa lähettää. Viestintävirasto on todennut lottolähetyksen lainvastaiseksi toiminnaksi.

Asiasta ei puutu huvittavia piirteitä. Rikos on tehty äärimmäisen julkisesti viiden miljoonan silmäparin alla, se on jatkunut neljäkymmentä vuotta ja sitä ovat valvoneet joka kerta kaksi poliisiministeriön määräämää yrmeätä valvojaa.

Lotto on osa suomalaista elämänmuotoa, eräänlainen perusarvo. On tavallista, että lottoarvontaa kokoonnutaan seuraamaan lauantaisin jopa koko perheen voimin.

Viestintäviraston päätös tuskin jättää ketään kylmäksi. Päätökselle on vaikea löytää kovin järkeviä perusteluja.

Veikkaus on yhteiskunnan omistama rahapeliyhtiö, jonka tuotto käytetään tieteen, taiteen, liikunnan ja nuorisotyön tukemiseen. Veikkaus ei ole tavallinen osakeyhtiö vaan se on ja sen pitää olla monopoli. Se toimii tiukassa julkisessa kontrollissa ja käyttää tuottonsa yhteisen hyvän edistämiseen eivätkä sen voitot valu yksityisten liikemiesten taskuihin.

Lottoarvonta pitää turvata ja siihen löytyy keinoja, jos on halua.

Kun kyseessä on julkinen huvi, lotto voitaisiin lähettää yhtä aikaa kaikilla kanavilla. Veikkaus maksaisi tällöin ohjelman tuottajalle vain tekniset kustannukset, jolloin kaikki yhtiöt saisivat ohjelman ilmaiseksi.

Tällaisen mallin luulisi kelpaavan pahimmallekin Ylen arvostelijalle. Ja mikä parasta, lotto säilyisi kansalla.

KOLUMNI: JUHA KAIHLANEN

Aurinkokuninkaan jälkeen Lukashenka

Puhdas urheilu on kautta aikojen haluttu pitää erossa likaisesta politiikasta. Huonosti siinä on yleensä onnistuttu.

Urheilu on osa politiikkaa, oli kyse ulko-, sisä-, kunnallis- tai suurvaltapolitiikasta.

Menestys kentillä tai laduilla on tiennyt menestystä myös äänestyskopeissa. Kysy vaikka Antti Kalliomäeltä (sd.), Juha Miedolta (kesk.) Lasse Vireniltä (kok.), Sari Essayahilta (kd.) tai Juha Väätäiseltä (ps.).

Poliittisia mielenilmauksia järjestetään urheilukisoissa Pohjoismaissa harvoin. Nyt niitä on nähty Tukholmassa jääkiekon MM-kisoissa. Heti avausottelussa Valko-Venäjän ja Tšekin välillä liehui katsomossa vanha valkopunaraitainen Valko-Venäjän lippu.

Valkopunaraitainen lippu oli käytössä maan itsenäistyttyä Neuvostoliitosta. Se kuitenkin vaihtui nykyiseen lippuun Aleksandr Lukashenkan noustua maan presidentiksi. Valkopunaraitainen lippu on edelleen opposition tunnus.

Jääkiekon MM-kisojen ruotsalaiset järjestäjät kiirehtivät kieltämään Valko-Venäjän opposition lipun tuomisen jäähallin katsomoon. Aiemmin Lukashenka on kieltänyt lipun Valko-Venäjän kaikilla julkisilla paikoilla.

Tänä keväänä MM-jääkiekkoa pelattiin Aurinkokuninkaan suojeluksessa Hartwall-areenassa, kaukana Aleksandr Lukashenkan hallinnon komennosta.

juha.kaihlanen@maaseuduntulevaisuus.fi

Kisajärjestäjien käytös herätti hämmästystä. Kiekkopomoja syytettiin diktaattori Lukashenkan nöyristelystä.

Jääkiekon MM-kisojen ruotsalainen pääsihteeri Tony Wirehn kertoi, että ohjeet tulivat kansainväliseltä jääkiekkoliitolta IIHF:ltä.

STT:n haastattelussa kansainvälisen jääkiekkoliiton varapuheenjohtaja ja Suomen jääkiekkoliiton puheenjohtaja Kalervo Kummola sanoi, ettei hän lähtisi lippuja poistamaan.

Jääkiekon MM-kisat järjestetään ensi vuonna Valko-Venäjällä. Kummola ja muu kansainvälisen kiekkoliiton johto ovat joutuneet selittelemään, miksi kisat myönnettiin jääkiekkomiehenä mieluusti esiintyvälle Lukashenkalle.

Perusteluksi on tarjottu urheilun voimaa, jolla painostetaan hirmuhallintoa parantamaan ihmisoikeuksia ja avaamaan koko yhteiskuntaa. Samoja perusteluja kuultiin, kun Kiina sai vuoden 2008 kesäolympialaiset.

Jääkiekko on maailmanlaajuisesti pieni laji, mutta silti sen historiaan liittyy paljon suurvaltapolitiikkaa.

Neuvostoliitto hallitsi niin sanottua amatöörijääkiekkoa ylivoimaisesti vuosikaudet.

Neuvostoliiton maajoukkueen ydin koottiin armeijan urheiluseuroista. Niissä kapteeni ei ollut korkein sotilasarvo.

Anatoli Firsov voitti MM-kisojen maalikuninkuuden neljästi. Palkinnoksi hän yleni everstiluutnantiksi jo alle kolmekymppisenä.

Vuonna 1968 puna-armeijan tankit vyöryivät Prahaan. Sen jälkeen Neuvostoliiton ja Tšekkoslovakian jääkiekkomaaotteluissa oli kysymys paljon enemmästä kuin jääkiekosta.

En muista, kuinka Suomi sijoittui vuoden 1969 kisoissa Tukholmassa. Mutta sen muistan, että Tšekkoslovakia voitti Neuvostoliiton maiden keskinäisissä otteluissa. Suuria sankareita olivat Vaclav Nedomansky ja Jan Suchy.

Neuvostoliittoa ei enää ole, eikä ole Tšekkoslovakiaakaan.

Tänä keväänä MM-jääkiekkoa pelattiin Juhani Tami Aurinkokuningas Tammisen yli seitsemänmetrisen styroksipatsaan suojeluksessa Hartwall-areenassa, kaukana Lukashenkan hallinnon komennosta.

Helsingissä kiekko oli kiekkoa, eikä siihen sotkettu likaista politiikkaa. Eihän?

LEHTIKATSAUS

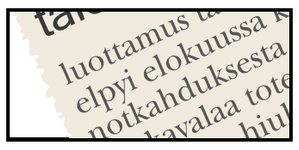

Ruoka vetää maakuntaa

Ilkka iloitsee Etelä-Pohjanmaalla toimivien ruokayritysten menestyksestä. Valio kertoi tiistaina 36 miljoonan euron laajennusinvestoinnista Seinäjoen tehtaalleen.

”Eteläpohjalaisille laajennusuutinen on hyvä monessa mielessä.

Kun tuotantoa lisätään, seuraa siitä todennäköisesti jonkin verran uusia työpaikkoja. Uutinen on positiivinen viesti myös maakunnan maidontuottajille. Vahvistuva ja kehittyvä jalostuslaitos tulee tarvitsemaan puhdasta ja laadukasta raaka-ainetta jatkossakin.

Elintarvikemaakunta Etelä-Pohjanmaa voi hyvin, kun sekä tuottajilla että elintarvikkeiden jalostusteollisuudella on uskallusta uusiin investointeihin. Tällä hetkellä näkymät ovat varsin valoisat.

Valion ohella valoa tuo Atria. Nautateurastamon ja -leikkaamon keskittäminen ja uudistaminen Kauhajoelle nostaa Suupohjan kertaheitolla koko Euroopan kartalle, sillä isompia teurastamoja löytyy ainoastaan Hollannista ja Italiasta.”

Ei vain sunnuntaina

Savon Sanomat pohtii kirkon roolia tänään Kuopiossa alkavien kirkkopäivien alla.

”Aikaa sanotaan maallistuneeksi, ja ei käy kiistäminen, etteikö se olisi myös sitä. Kirkkopäivillä näkee kuitenkin, että tämän viihteellisyyden ja pinnallisuuden ohessa meillä kukoistaa esimerkiksi hengellinen musiikki rikkaampana kuin koskaan.

Kirkon jatkuva jäsenkato pakottaa seurakunnat palaamaan juurilleen. Kun ihmiset eivät tule kirkkoon, niin kirkon on mentävä ihmisten luo. Kuopion kirkkopäivilläkin kaupungin kuuluisa tori, ’mualiman napa’, on yhtä keskeisessä asemassa kuin pari sataa vuotta vanha tuomiokirkko.”

Välttämätön korjaus lakiin

Pohjalaisen mielestä törkeiden rikosten valmistelun muuttuminen rangaistavaksi, on tervetullut lakimuutos.

”Tiedossa on tapauksia, joissa poliisi on ollut rikollisten jäljillä pitkään ja joskus jopa napannut tekijät kiinni ’liian aikaisin’. Teko on silloin tulkittu oikeudessa vasta rikoksen valmisteluksi, ei rikoksen yritykseksi.

Tällöin ei rangaistuksiin johtavia tuomioita ole voitu nykylainsäädännön perusteella antaa. Tilanne on ollut ilmiselvästi epäterve eikä ole vastannut kansalaisten oikeustajua. Kyse on ollut useimmiten kuitenkin hyvin ammattimaisesta rikollisuudesta.”

”Lakiuudistus on paikallaan, ja ihmetellä sopiikin vain sitä, että pykäliä on pitänyt odottaa näin kauan.

Uudistuksen jälkeen poliisin mahdollisuudet toimia tehostuvat olennaisesti. Todennäköisesti uudistus myös suitsii ulkomaisten rikollisten toimintaa Suomessa ja Suomen kautta.”